

Ansu teki kuvista sanoja

© Ansu

Jyrki Vainio

Pilapiirtäjä ja kuvittaja Antero "Ansu" Halla, kuoli 22. lokakuuta Helsingissä. Hän oli 71-vuotias.

Oulussa 1936 syntynyt Halla opiskeli Ateneumin graafisella osastolla 1958-62. Opiskeluaikanaan hän löysi ilmaisumuodokseen pilapiirtämisen ja aloitti työuransa kolmiruutuisella sarjakuvalla Lennu. Se ilmestyi Tekniikan Maailmassa vuosina 1964-67. Tämän jälkeen piirroksat pelkistyivät yhteen kuvaan. Ansu teki niitä säännöllisesti Suomen Kuvalehteen 1974-76 ja 1977 alkaen Helsingin Sanomiin. Sarjakuvien pariin Ansu palasi piirtämällä Ilta-Sanomien kuukauden kotimaisen kesäkuussa 1989. Valtion taiteilijaeläkkeen hän sai 1997.

Ansun piirroksat olivat aiheiltaan ajattomia mietelmiä. Kuvaavasti hän itse

totesi pilapiirrosten olevan kuva-aforismeja ja sarjakuvien kuvanovelleja. Hän totesi myös työtavoistaan, että kuvista on riisuttava pois kaikki epäolennainen. Kuvan teknisen toteutuksen tulisi myös nousta kuvan aiheesta, eikä piirtäjän omista maneereista tai mieltymyksistä.

Yhteistä kaikille Ansun kuville on tekstittömyys. Ne tekivät niistä myös luontevasti kansainvälisiä. Ansulla oli lukuisia omia ja yhteisnäyttelyitä eri puolilla maailmaa. Hänen töistään julkaistiin kolme kokoelmakirjaa, joista ensimmäinen, 1979 ilmestynyt Go-go, palkittiin Belgian kansainvälisillä pilapiirrosfestivaaleilla vuoden parhaana pilapiirroskirjana. Ansun töitä palkittiin myös ainakin Saksassa, Italiassa ja Japanissa.

Siinä missä pop-taide lainasi pilakuvien ja sarjakuvien kuvakerrontaa galleriataiteen käyttöön, historia tuntee vain muutamia pilapiirtäjiä, varsinaisen käyttötaitteen kentästä nousseita tekijöitä, jotka ovat töissään tehneet saman siirtymän toiseen suuntaan: lisänneet suoraviivaisiin pilakuviiin galleriataiteen monitulkintaisuutta ja hienovaraisuutta.

Kyse on jossain määrin täysin päinvastaisista pyrkimyksistä: galleriataide pyrki monimuotoisuuteen ja saamaan katsojat pohtimaan merkitystään, pilapiirrosten perinteisenä ajatuksena on ollut viestittää sanomansa mahdollisimman selkeästi ja iskevästi, keskittyen humoristiseen piikkiin, joka on terävä ja yksiselitteinen.

Vain sellaiset tekijät kuin Saul Steinberg, Ronald Searle, Quino ja Sempé ovat pyrkineet luomaan pilapiirroksia, joissa yksioikoisen humoristinen sanoma ei ole mikään itsestäänselvyys. Meillä Suomessa Ansu kuului lajinsa ainoana edustajana tähän vähälukaiseen joukkoon.

Ansun äärimmäiseen pelkistykseen pyrkivä tussiviiva oli selvää sukua Steinbergille. Tämän tavoin Ansu myös hyödynsi töissään kollaasimaisesti käytösesineitä, kirjekuuria, leimoja ja informaatiografiikkaa. Yhteistä on myös tapa assosioida yhteyksiä kuvallisten elementtien välillä lajityyppi- ja mittakaavaeroista piittaamatta: Ansun kuvissa viivakoodipalkista tulee haitari, sormenjaljestä aivot ja silmälasin pyöreät sangat rinnastuvat polkupyörään.

Steinbergia tiukemmin Ansu kuitenkin kuvissaan pitäytyi pilakuvien totutussa mekaniikassa sikäli, että ne rakenteellisesti aina tuntuivat perustuvan kahden erilaisen asian rinnastamiseen. Mutta siinä missä pilakuvan perinteinen tehtävä on käyttää tätä kontrastia huumorin synnyttämiseen, Ansun kuvissa humoristinen tulkinta oli vain yksi mahdollisuus muiden joukossa.

Ansun tuotantoa:

Go-go, Tammi 1979.

Paperinaama, WSOY 1983.

Hyvin menee, herrat nauraa. Isokenkäisten huumoria Ansun kuvittamana, WSOY 1983.

Ajatusviivoja, WSOY 1987.

© Ansu